

Politici publice în domeniul administrării datelor geospațiale de către organele cadastrale

Public policies on the management of geospatial data by cadastral bodies

Viorica MOCREAC,
doctorandă, Academia de Administrare Publică

SUMMARY

The study presents an insight into the public policy system in the Republic of Moldova. In particular, the author reveals the extent to which the public policies are concerned with modernizing and reforming the geospatial data management by cadastre bodies. The coming period (2016-2018) presents special interest, for which ambitious actions are set, likely to bring change and modernize the relations regarding the role of cadastre bodies in the management of geospatial data.

Keywords: *cadastre, European integration, geospatial data management, Government Action Plan for the years 2016-2018, public policies.*

REZUMAT

Studiul de față prezintă o incursiune în sistemul politicilor publice din Republica Moldova. Cu precădere, autorul a stăruit în a dezvălui în ce măsură politicile publice sunt preocupate de reformarea și modernizarea domeniului de administrare a datelor geospațiale de către organele cadastrale. În mod special, interesează perioada anilor următori (2016-2018), pentru care sunt setate acțiuni ambițioase, de natură să aducă o schimbare și o modernizare raporturilor ce vizează rolul organelor cadastrale în sistemul de administrare a datelor geospațiale.

Cuvinte-cheie: *cadastru, integrare europeană, administrarea datelor geospațiale, Planul de acțiuni al Guvernului pentru perioada 2016-2018, politici publice.*

În articolul de față vom face o încercare de cercetare a faptului în ce măsură politicile publice ale Republicii Moldova sunt preocupate de eficientizarea administrării datelor geospațiale de către organele cadastrale, preocupându-ne, în special, de perioada anilor 2016-2018.

De ce anume constatarea și analiza

perspectivelor de administrare a datelor geospațiale pentru perioada imediat următoare? Răspunsul își găsește justificarea în faptul că în perioada analizată vor fi întreprinse un șir de acțiuni de reformă a segmentului de administrare.

Totodată, problematica abordată se regăsește și în cadrul preocupărilor

administrației publice centrale din Republica Moldova. În acest sens, dorim să cităm unele prevederi ale politicilor publice naționale în domeniu, în special ale celor ce reflectă dimensiunea armonizării legislației Republicii Moldova cu practicile și legislația Uniunii Europene.

Sub aspect cronologic, primul act strategic ce interesează studiul nostru este Acordul de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană [23]. Paradoxal, dar Acordul de Asociere RM-UE trece sub tăcere problematica administrării datelor geospațiale de către organele cadastrale.

Ulterior, întru implementarea prevederilor Acordului de Asociere RM-UE, s-a mers pe calea adoptării unui plan de acțiuni. Astfel, constatăm că **Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2014-2016**, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 808 din 07.10.2014 [15], nu prevede în mod direct implementarea unor acțiuni cu referire la sistemul de administrare a datelor geospațiale și efectiv rolul organelor cadastrale în acest sens. Totuși, indirect, putem distinge anumite activități cu referință la organele cadastrale. Respectiv, Titlul IV, Cooperarea economică și alte tipuri de cooperare sectorială, la Capitolul 1 „Reforma administrației publice”, întru executarea prevederilor art. nr. 22 din Acordul de Asociere RM-UE, „Modernizarea serviciilor publice, inclusiv introducerea și punerea în aplicare a e-guvernării, în vederea creșterii eficienței furnizării de servicii pentru cetățeni și a reducerii costurilor aferente desfășurării de activități economice”, prevede activitatea nr. 18 – „Continuarea digitalizării Arhivei Cadastrale (total - 20 mil. file)”. Ca termen de realizare a acestei activități este indicat trim. IV al anului 2016.

Simultan, și Parlamentul Republicii Moldova a demonstrat preocupări privind implementarea prevederilor Acordului de Asociere RM-UE. Astfel, din analiza preve-

derilor Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr. 146 din 09.07.2015 cu privire la **Programul legislativ de realizare a angajamentelor de transpunere asumate în cadrul Acordului de Asociere** dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele-membre ale acestora, pe de altă parte, pentru anii 2015-2016 [19], constatăm aceeași lipsă de preocupare pentru administrarea datelor geospațiale și, implicit, a rolului organelor cadastrale în acest proces.

Subiectul administrării datelor geospațiale lipsește și din textul unor politici publice guvernamentale. În acest sens, **Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova pentru anii 2016-2018** [18], cu referire la problematica rolului organelor cadastrale în sistemul de administrare a datelor geospațiale, nu vine cu nicio inițiativă.

O cu totul altă situație întâlnim în cazul **Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2016-2018**, care face multiple referiri la organele cadastrale. În acest sens, identificăm următoarele acțiuni:

1. La Compartimentul IV „Dezvoltarea economică, securitatea energetică, sporirea competitivității și crearea locurilor de muncă”, Capitolul D „Politici fiscale și administrare fiscală și vamală eficientă”, atestăm acțiunea cu nr. 5 – „Revederea sistemului de evaluare și reevaluare a bunurilor imobiliare în scopuri fiscale”. Întru realizarea acestei acțiuni sunt prevăzute mai multe subacțiuni, precum: elaborarea și aprobarea hotărârii de Guvern privind reevaluarea bunurilor imobile în scopul impozitării; elaborarea Programului de finalizare a implementării noului sistem de evaluare a bunurilor imobile în scopul impozitării; efectuarea lucrărilor de reevaluare specială a bunurilor imobile în scopul impozitării (evaluarea bunurilor imobile noi); executarea lucrărilor cadastrale masive (implementarea Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 1030 din 12 octombrie

1998 „Despre unele măsuri privind crearea cadastrului bunurilor imobile”); elaborarea proiectului actului juridic privind crearea mecanismului de supraveghere a activității de evaluare a patrimoniului. Termenul limită de realizare a tuturor măsurilor este stabilit trim. III al anului 2018. Iar instituția ce poartă răspundere pentru implementarea cu succes a acțiunii date este indicată Agenția Relații Funciare și Cadastru.

2. La Compartimentul IV „Dezvoltarea economică, securitatea energetică, sporirea competitivității și crearea locurilor de muncă”, Capitolul G „Administrarea proprietății publice”, atestăm acțiunea cu nr. 6 – „Asigurarea descentralizării patrimoniale prin accelerarea procesului de delimitare a proprietății de stat de cea a unităților administrativ-teritoriale, a bunurilor din domeniul public și din domeniul privat”. Întru realizarea acestei acțiuni sunt prevăzute mai multe subacțiuni, precum: elaborarea și promovarea proiectului hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege privind delimitarea proprietății publice; elaborarea și aprobarea Regulamentului cu privire la modul de delimitare a bunurilor proprietate publică; inventarierea și evidența proprietății publice a statului și a unităților administrativ-teritoriale. Termenul limită de realizare a tuturor măsurilor este stabilit trim. III al anului 2018. Iar una dintre instituțiile ce poartă răspundere pentru implementarea cu succes a acțiunii date este indicată și Agenția Relații Funciare și Cadastru.

3. La Compartimentul IV „Dezvoltarea economică, securitatea energetică, sporirea competitivității și crearea locurilor de muncă”, Capitolul H „Dezvoltarea agriculturii moderne”, atestăm acțiunea cu nr. 4 – „Revizuirea sistemului de impozitare în agricultură”. Întru realizarea acestei acțiuni, este prevăzută subacțiunea 4.1 – crearea și asigurarea funcționării fiabile a Sistemului informațional „Registrul solurilor Republi-

cii Moldova”. Termenul limită de realizare a acestei subacțiuni este stabilit trim. III al anului 2018. Iar instituția ce poartă răspundere pentru implementarea cu succes a acțiunii date este indicată Agenția Relații Funciare și Cadastru.

4. La Compartimentul IV „Dezvoltarea economică, securitatea energetică, sporirea competitivității și crearea locurilor de muncă”, Capitolul H „Dezvoltarea agriculturii moderne”, atestăm acțiunea cu nr. 23 – „Perfecționarea legislației funciare în vederea folosirii mai raționale a terenurilor agricole. Urgentarea elaborării și implementării noului Cod funciar”. Întru realizarea acestei acțiuni, sunt prevăzute mai multe subacțiuni: implementarea proiectelor de consolidare a terenurilor agricole; elaborarea și promovarea Codului funciar al Republicii Moldova, inclusiv perfectarea bazei tehnico-metodologice privind implementarea activităților de consolidare a terenurilor agricole. Termenul limită de realizare a acestor două subacțiuni este stabilit trim. IV al anului 2016. Iar una dintre instituțiile ce poartă răspundere pentru implementarea cu succes a acțiunii date este indicată Agenția Relații Funciare și Cadastru.

5. La Compartimentul IV „Dezvoltarea economică, securitatea energetică, sporirea competitivității și crearea locurilor de muncă”, Capitolul H „Dezvoltarea agriculturii moderne”, atestăm acțiunea cu nr. 24 – „Decentralizarea și simplificarea procedurii de înregistrare a tranzacțiilor funciare și transmiterea acestor atribuții autorităților publice locale”. Termenul limită de realizare a acestei acțiuni este stabilit trim. III al anului 2018. Iar una dintre instituțiile ce poartă răspundere pentru implementarea cu succes a acțiunii date este indicată Agenția Relații Funciare și Cadastru.

6. La Compartimentul IV „Dezvoltarea economică, securitatea energetică, sporirea competitivității și crearea locurilor de muncă”, Capitolul M „Societatea

informa ional , tehnologia informa iei  i comunica iilor”, atestăm acțiunea cu nr. 1 – „Implementarea multisectorială a Strategiei naționale de dezvoltare a societ  ii informaționale „Moldova Digitală 2020”.  ntru realizarea acestei acțiuni, sunt prevăzute mai multe subacțiuni: elaborarea  i aprobarea **proiectului de lege privind infrastructura națională de date spa iale; elaborarea  i aprobarea proiectului Strategiei infrastructurii naționale de date spa iale**. Termenul limită de realizare a acestor două subacțiuni este stabilit trim. II al anului 2016. Iar unica institu ie ce poartă răspundere pentru implementarea cu succes a acestor două subacțiuni importante este indicată Agenția Relații Funciare  i Cadastru.

7. La Compartimentul VII „Buna guvernare”, Capitolul C „Reforma serviciilor publice”, atestăm acțiunea cu nr. 1 – „Eliminarea continuă a serviciilor publice ineficiente  i dep   ite de timp  i prestarea serviciilor publice online  i în regim mobil pentru to i cet  enii  i pentru business”.  ntru realizarea acestei acțiuni, este prevăzută subacțiunea 1.8: optimizarea serviciilor publice prestate de  .S. Cadastru, ca urmare a digitalizării Arhivei Cadastrale. Termenul limită de realizare a acestor două subacțiuni este stabilit trim. IV al anului 2016. Iar unica institu ie ce poartă răspundere pentru implementarea cu succes a acestor două subacțiuni importante este indicată Agenția Relații Funciare  i Cadastru. Totodată, acțiunea nr. 1 mai prevede  i alte subacțiuni de competen a Agenției Relații Funciare  i Cadastru:

a) subacțiunea 1.16 – Revizuirea cadrului legal în vederea asigurării creării arhivei electronice în sistemul cadastru (modificarea Legii cadastrului bunurilor imobile). Termen de realizare – trim. II, 2016;

b) subacțiunea 1.17 – Revizuirea cadrului legal în vederea optimizării procesului de formare a bunurilor imobile (modificarea Legii cu privire la formarea bunurilor imobile). Termen de realizare – trim. II, 2016;

c) subacțiunea 1.18 – Elaborarea  i apro-

barea proiectului Instruc iunii privind formarea bunurilor imobile. Termen de realizare – trim. IV, 2016;

d) subacțiunea 1.19 – Elaborarea  i aprobarea proiectului de lege privind sistemul de adrese. Termen de realizare – trim. IV, 2016;

e) subacțiunea 1.20 – Elaborarea  i aprobarea Regulamentului privind denumirea arterelor de circula ie și numerotarea obiectelor adresabile. Termen de realizare – trim. IV, 2016;

f) subacțiunea 1.21 – Elaborarea  i aprobarea Conceptului tehnic SIA „Registrul de Stat al adreselor”. Termen de realizare – trim. II, 2016;

g) subacțiunea 1.22 – Modificarea Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 1518 din 17 decembrie 2003 „Despre crearea Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al unităților administrativ-teritoriale din localitățile de pe teritoriul Moldovei”. Termen de realizare – trim. II, 2016.

8. La Compartimentul VII „Buna guvernare”, Capitolul C „Reforma serviciilor publice”, atestăm acțiunea cu nr. 2 – „Dezvoltarea platformei de e-Guvernare  i a sistemului electronic național”.  ntru realizarea acestei acțiuni, este prevăzută subacțiunea 2.5: Continuarea digitalizării Arhivei Cadastrale (total - 20 mil. file). Termenul limită de realizare a acestor două subacțiuni este stabilit trim. IV al anului 2016. Iar una dintre instituțiile ce poartă răspundere pentru implementarea cu succes a acestei subacțiuni este indicată  i Agenția Relații Funciare  i Cadastru.

9. La Compartimentul VII „Buna guvernare”, Capitolul C „Reforma serviciilor publice”, atestăm acțiunea cu nr. 4.8 – „Conectarea la platforma de interoperabilitate (MConnect)  n regim de producție a surselor de date, de inute de autorit  ile publice centrale”.  ntru realizarea acestei acțiuni, sunt prevăzute două subacțiuni: Conectarea la platforma de interoperabilitate (MConnect)  n regim de producție a Registrului de stat al unităților administrativ-teritoriale

și al străzilor din localitățile de pe teritoriul Moldovei (subacțiunea nr. 4.8.5.) și Conectarea la platforma de interoperabilitate (MConnect) în regim de producție a Registrului bunurilor imobile (subacțiunea nr. 4.8.6.). Termenul limită de realizare a acestor două subacțiuni este stabilit trim. IV al anului 2016. Iar una dintre instituțiile ce poartă răspundere pentru implementarea cu succes a acestor două subacțiuni este indicată și Agenția Relații Funciare și Cadastru.

Suplimentar, problematica organelor cadastrale este vizată direct în textul unor solicitări de modificare și completare a legislației naționale, desprinse din lista de Recomandări din partea partenerilor de dezvoltare ai Moldovei [22], în partea ce se referă la recomandări în domeniul Guvernării Electronice. Printre problemele-cheie și provocările guvernării, în documentul partenerilor de dezvoltare se menționează: „...Digitalizarea documentației pe suport de hârtie a agenției cadastru...” [22, pag. 18, pct. b)].

Un alt și ultim act normativ ce ar fi în stare să stabilească o viziune strategică pe termen lung a sistemului de administrare a datelor geospațiale este Strategia națională de dezvoltare: 8 soluții pentru creșterea economică și reducerea sărăciei” [25].

La o analiză minuțioasă a acestei Strategii constatăm că noțiunea de date geospațiale nu este utilizată de către legiuitor, fapt care este destul de regretabil.

La pag. 5 a Strategiei vom identifica o informație care pune pe gânduri în ceea ce privește realizarea succeselor în administrarea datelor geospațiale de către organele cadastrale, având în vedere că, potrivit previziunilor, până în 2016 Republica Moldova nu va ieși din sărăcie. În condițiile în care Moldova va continua să rămână cea mai săracă țară europeană (depășită dublu după venit chiar și de Ucraina), devine o misiune complicată efectuarea reformelor, iar corupția și alte flageluri ar putea constitui o provocare insurmontabilă.

Tabelul 1.

Estimările FMI privind PIB per capita la paritatea puterii de cumpărare în 2010 și 2016, dolari SUA [25, p. 5]

	2010	2016
Albania	7 454	10 067
Armenia	5 110	6 712
Georgia	5 114	7 386
Kîrgîzstan	2 249	3 181
Macedonia	9 728	13 136
Moldova	3 083	4 424
Bulgaria	12 851	18 010
România	11 860	16 335
Ucraina	6 712	9 739
Estonia	18 519	25 145
Letonia	14 460	20 213
Lituania	17 185	24 262

 n **concluzie**, vom men iona:

1. Există o oarecare deta are a politicilor publice de problematica sistemului de administrare a datelor geospațiale, în speța fiind vorba de organele cadastrale.

2. De i Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2016-2018 prevede elaborarea  i aprobarea **proiectului de lege privind infrastructura națională de date spa iale**  i elaborarea  i aprobarea **proiectului Strategiei infrastructurii naționale de date spa iale**, constatăm că pentru moment aceasta r m ne doar un deziderat. Aceasta pe motiv că proiectele respective de lege urmau a fi adoptate în primăvara anului 2016, dar p n  la ora actuală (octombrie 2016) ele încă nu erau prezentate cancelariei Parlamentului.

3. Totodată, constatăm faptul că în următoarea perioadă de doi ani, 2017-2018, edificarea unui sistem modern  i eficient de administrare a datelor geospațiale va constitui o prioritate pentru guvernul în exerci iu. Respectivul optimism vine din

analiza minu ioas  a Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2016-2018.

Cu toate acestea, venim cu unele **propuneri-recomandări**:

1. A include în Planul de activitate al Agenției Relații Funciare  i Cadastru pentru anul 2017 activități ce ar viza acțiuni concrete în ce prive te promovarea de mai departe a pachetului de acte normative cu referire la infrastructura națională de date spa iale.

2. A definitiva  i a remite Parlamentului Republicii Moldova proiectele a două acte normative fundamentale de natură să edifice un sistem modern de administrare a datelor spa iale. Ne referim cu precădere la Strategia de dezvoltare a infrastructurii naționale de date spa iale pentru următorul deceniu (2017-2027)  i Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei respective.

3. A impulsiona întreg procesul de administrare a datelor geospațiale prin transpunerea în practică a principiilor e-Guvernării.

BIBLIOGRAFIE

1. Concep ia Sistemului Informa ional Geografic Na ional aprobată prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1298 din 28 octombrie 2003.  n: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 223-225 din 07.11.2003.

2. Constantinov T., S rodov  Gh. Sisteme informaționale geografice – instrument al cercetării geografice.  n revista: Akademos, nr.1-2, 2008, p. 80-82.

3. Directiva 2007/2/CE a Parlamentului European  i a Consiliului din 14 martie 2007 de instituire a unei infrastructuri pentru informa ii spa iale în Comunitatea Europeană (INSPIRE).  n: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 108 din 25.04.2007.

4. G r iman D. Repere privind eficientizarea administrației publice prin informatizare.  n: Revista de  tiin e Juridice, nr. 4, 2006, p. 198-204.

5. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 383 din 12.05.2010 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea  i func ionarea Agenției Relații Funciare  i Cadastru, structurii  i efectivului-limită al acesteia.  n: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 75-77 din 18.05.2010.

6. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 808 din 07.10.2014 cu privire la aprobarea Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2014-2016. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 297-309 din 10.10.2014, art. nr. 851.

7. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 890 din 20.07.2016 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2016-2018. Monitorul Oficial al Republicii

Moldova nr. 217-229 din 22.07.2016, art. nr. 966.

8. Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.1 din 20.01.2016 pentru aprobarea Programului de activitate al Guvernului și acordarea votului de încredere Guvernului Republicii Moldova. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 20-24 din 29.01.2016, art. nr. 49. Data intrării în vigoare: 20.01.2016.

9. Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 146 din 09.07.2015 cu privire la Programul legislativ de realizare a angajamentelor de transpunere asumate în cadrul Acordului de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele-membre ale acestora, pe de altă parte, pentru anii 2015-2016. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 247-252 din 04.09.2015, art. nr. 477.

10. Înmânarea Notei Informative din partea partenerilor de dezvoltare ai Moldovei către noul Guvern. <http://www.un.md/viewnews/200/>

11. Legea Republicii Moldova nr. 112 din 02.07.2014 pentru ratificarea Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele-membre ale acestora, pe de altă parte. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 185-199 din 18.07.2014, art. nr. 442.

12. Legea pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2020” nr. 166 din 11.07.2012. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 245-247 din 30.11.2012, art. nr. 791. Denumirea Strategiei modificată prin Legea Parlamentului Republicii Moldova nr. 121 din 03.07.2014 (în varianta actuală de „Strategia națională de dezvoltare: 8 soluții pentru creșterea economică și reducerea sărăciei”). Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 293-296 din 03.10.2014, art. nr. 603.

13. Legea nr. 1543 cu privire la cadastrul bunurilor imobile din 25.02.1998. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 44-46 din 21.05.1998.

14. Planul de activitate al Agenției Relații Funciare și Cadastru pentru anul 2016. Aprobat la 15 decembrie 2015. A se vedea: http://www.arfc.gov.md/acte_normative/planuri

15. Ștefanița A. Practici de elaborare a politicilor de prestare a serviciilor publice informaționale în cadrul spațiului administrativ european. În revista: „Administrarea Publică”, nr. 4, 2012, p. 117-121.

Prezentat: 31 octombrie 2016.

E-mail: vimocreac@mail.ru

Recenzent: Nicolae ROMANDAȘ, doctor în drept, profesor universitar.